

Avrupa'da Mimarlık Alanındaki Yasal Düzenleme ve Gelişmeler

Adrian Joyce*

Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE), mimarlık mesleğinin Avrupa düzeyindeki tek sesidir. Üyelerimizi, 31 ülkeden gelen 44 ulusal kuruluş oluşturmaktadır. Türkiye Mimarlar Odası şu anda gözlemci üye, ama kısa bir süre sonra örgütümüzde tam oy hakkına sahip, özel statüde üye konumuna geleceğini umuyoruz.¹ İlginç ve aynı zamanda önemli olan bir husus, ACE'nin hem düzenleyici, hem de mesleği temsil eden kuruluşlardan oluşması ve böylelikle hem meslek kuruluşlarını hem de deyim yerindeyse mesleği denetleyen kamu kuruluşlarını kapsaması. Bu yapımla ve bu kuruluşlar aracılığı ile sesimizi Avrupa'daki yaklaşık 450 bin mimar adına duyuruyoruz.

Çalışmalarımızı üç tematik alanda topladık. Bu tematik alanlardan ilki "mesleğe giriş", ikincisi "meslek uygulaması", üçüncüsü ise "mimar ve toplum". Bu konferansın konusu açısından birinci tematik alan önemli; zira bu kapsamda, eğitim, sürekli mesleki gelişim ve tanıma konularını ve özellikle de yeni Mesleki Yeterliliklerin Tanınması Direktifi'ni ele alan çeşitli çalışma gruplarımız var. Şu anda sürdürülmekte olan ilginç bir çalışma da, 31 ülkedeki farklı modellere ve yaklaşımlara bakarak, Avrupa'da mimarların nasıl eğitildiklerini ve yetiştirildiklerini gösteren tipik bir yol haritasının çıkartılması girişimi. Bu çalışmanın amacı, mimarlık mesleğini uygulamak isteyen üniversite mezunları için gerekli olan mesleki deneyim / staj konusunu vurgulamak. Dolayısıyla bu, süregiden ve sonuçlarından çok şey beklenebilecek bir çalışma. Bu toplantıdaki görüşmeleriniz, aynı zamanda bizim kayıt, lisans verme, kurallar, davranış kuralları, kalite garantisi ve meslek uygulamasında yaklaşımları içeren ikinci tematik alanımıza da geçiyor. İşte bunlar, örgütümüzün bu konferansın gündemindeki konulara yoğunlaşan ana bölümleri.

ACE'nin çalışmalarını yoğunlaştırdığı AB düzeyinde son zamanlarda ortaya çıkan yasal düzenlemelere ilişkin gelişmelere ve değişikliklere bakalım. AB'de, Lizbon gündeminin motoru olan ilk amaç, ortak pazarın tamamlanmasıdır. Ortak pazar, insanların, malların ve hizmetlerin serbest dolaşımına olanak sağlamak için AB içindeki ticaret ve sınır engellerinin kaldırılmasıdır ve yaklaşık 2003 yılına kadar insanların ve malların dolaşımı konusunda epey bir yol alınmıştır. Hizmetlerin, bu arada mimarlık hizmetlerinin dolaşımı konusuna ancak 2003 yılından sonra ciddi bir şekilde yoğunlaşıldı. Mimar olarak yaptığımız işler, İç Pazar'da Hizmetler Direktifi'nde yapılan değişikliklerden etkilenecektir.

Son yıllardaki değişikliklere ivme veren diğer bir önemli konu, AB mevzuatının basitleştirilmesi ve daha toparlanmış bir hale getirilmesi çalışmalarıdır. Avrupa Birliği'ni vatandaşlar açısından bu denli sevimsiz kılan bir şey de, çok fazla sayıda direktif ve yasa üretmesidir. Bu nedenle, Avrupa kurumları bunları basitleştirmeye, daha kolay yutulur

lokmalarda ve Avrupa bütününde daha kolay uygulanır hale getirmeye çalışıyor. Mesleki Yeterliliklerin Tanınması Direktifi işte bu süreçten doğdu.

Hem yaptığımız çalışmaların, hem de mesleği etkileyen başka bir önemli gelişmenin de Avrupa Komisyonu Rekabet Genel Müdürlüğü'nün serbest meslekler odaklanmasını söylediğini söyleyebilirim. Pek de hoş karşılanmayan bu ilgi, mimarlık da serbest mesleklerden biri olduğu için, aslında meslek uygulamalarımızı ve özellikle de mesleğe giriş koşulları, çok disiplinlilik ve anladığım kadarıyla Türkiye'de hâlâ uygulanmakta olan mimarlık hizmetleri için asgari ücret tarifelerinin belirlenmesi konularını sorguluyor. Serbest mesleklerin etkin bir şekilde deregüle edilmesi yönündeki bu baskı, mimarları, avukatları, dava vekillerini, eczacıları, noterleri ve daha pek çok mesleği etkilemektedir; pek çok ülkede mesleklerle ilgili değişiklikler bağlamında ciddi olarak bu baskı hissedilmiştir. Bize göre Avrupa Komisyonu AB'de gerçekleşen son genişlemeyi haksız bir şekilde kullanıp bahane etmekte ve AB 12 ülkeleri genişleme sonucunda katılan yeni ülkeleri serbest meslekler sektörünü deregüle etmeleri için yoğun bir baskı altında almaktadır. Bunun sonuçlarını bekleyip görmek lazım ama zaman içinde karşımıza pişmanlık duyulan bir konu olarak çıkabilir.

Önümüzdeki dönemlerde AB'nin reform anlaşmasının bir etki yaratması beklenmektedir. Eğer kabul edilir ve ülkeler

4. Mimarlık ve Eğitim Kurultayı'nın 1. oturumunda sunulmuş, Aydan Erim tarafından Türkçe'ye çevrilmiştir.

1. Adrian Joyce'un sunumunu yaptığı 7 Kasım 2007 tarihinde, Türkiye Mimarlar Odası henüz ACE'ye üye değildi. ACE toplantılarına bir süredir gözlemci üye olarak katılan Mimarlar Odası, 30 Kasım-1 Aralık 2007 tarihleri arasında Belçika-Brüksel'de gerçekleştirilen ACE Genel Kurulu toplantısında, Hırvatistan Mimarlar ve İnşaat Mühendisleri Odası ile birlikte ACE'ye özel statüde üye olarak kabul edildi. (Ed.N.)

Adrian Joyce
Avrupa Mimarlar
Konseyi (ACE)
Başkanı